Gel. Arch., Hs. 54A

in briefen voor den Edelen, ende vroome en voorsichtige Willem
van Heidelberg, Derrick van Till, en Andries van Rechteren, Rentmeer-
wanten en Gesanten der Stadt Zutphen, om sich nevens andere Ge-
participeerden der Landschap op den 17e Februarii te vinden binnen Arnhem,
om aldaer eintlijc te helpen delibereren en resolveren op 't voorgeven ge-
ween van wegen de groote Gnade Staten.

Hebbende Ed. Rentmeester der Stadt Zutphen weers sich meer als wel te berichten was hoech-
nodich ist zijn, jae ook dat id tendes Godt Almachtich is id eenige middel om die
ontstanden jammer, eelendt, bijdens en besonders daer met hulle diese Landt ge-
dreigiert worden, ontheven te blijven, raet te soechen om godt te bewinnen.
Verbaen ook voor Ed. niet anders, dan dat in anthoen der saken gelegentheit te ruggen
Diffelt alle erijheden en preeminentien, die men in saken van contributie had, offe plaet
te allegeren en voor te wenden, een jeder sich den interesse ten behoort te besnijdt,
betrachtende dat niet alleen id goet, dan lijf, leven, wijf, kinderen, eer en glimp,
en eintlijc ontweder de eewige onderganck, die Godt almachtich immers verhoe-
de oft welvaert en voorspoet der Landt in 't gemein en jeder insonder daer en gelegen.
Also dat voor Ed. gantsch en wel gemeint alle bequame wegen te helpen voornemen
en dragen om tot middel en godt te comen, en voor de selve beter gevolgt mogen wor-
den, dat sij gemeinx zijn, en niemant daer van geschoen, were voor Ed. liever
en aengenamer.

Gewist dan tweederlei manieren aenbieden van de gnade middelen durch den staten an-
dreiben van capitale schattinge, en ook oplage op eenige goederen durch den van
Rijnegen voorgeslagen, sonder dat op 't Capitaal beraemt is, wae hoege en diepe
den overslach geschieden sal, dat ook de aengeslagen goederen den gestalt zijn,
dat daer van niet sonderlinge te verwachten.

Zijn voor Ed. in allerhande bedenecken, eerst in geval de gnade middelen ingerichtet
worden, en als dan te verstaen zijn sal dat alleen, wat de selve in de 6 Leden
uitbrechten gewerdigiert sal worden, of dat (gelijc bij eenige voorgeslagen) de
Landschap eenen dag en gezie toegemeten worden sal om de selve op te brengen.
Daer de meininge were dat de gnade middelen, sij brechten dan veele oft weinig
niet uit ingewilligt sullen werden, en dat de Gnade Staten daer met te be-
digen sullen zijn, erachten voor Ed. gantsch onnodich de Landschap met id ca-
pitaal noch daer in boven te besweren, ten were dan dat de gelegentheit der sa-
ken soo gestanden, dat eijnige assistentie van geldt noodich, en daeroe de
capitale sattinge in allen andere Provinciien ingerichtet worde.

Voor Ed. verstaen de gnade middelen niet anders, dan daer men eenich par-
ceel in Hollandt, offe andere Provinciien geeoft had, id were een vat bee-
rinex, butter offe suijt om in dese Landen weder uit te slaten, en also id
gnade middel daer van in de andere provinciien betaelt had, dat daeroe
als dan hier in den Landt niet te gelden stondt.

Ende daer de meininge also were (wie voor Ed. niet en twijfelen) had id
in dese Lantschap te weiniger besweren de gnade middelen in de willige,
aengesien (t zij daer in alhier geaccordiert wert offe niet) met in allen ge-
val van alle sorten die uit andere Provinciien onder de eisien geerm-
prehendiert, alhier in den Landt gebruikt worden, de gnade middelen dach
mitgelden moet.

Wesende in beiden val de goederen een geringer aental, daer van hier in den
Landt betalinge der gnade middelen stellen solde, welcke goederen en son-
derlinge het hier men met believen der Gnade staten op eenige tijdt
lijke moderatie naer goetduncken der Lantschap stellen mochte, en so id den
borgeren gantsch onmet en verhaetelijc zijn solde voor eijnt Franchier in
den beijeren de comen proeven, roest en besichtigen, sal met om 't alles te schouwen

Gel. Arch., Hs. 54 A

en dat geliderwil daer van betalinge geschieds, de accijs ofte impost op 't ge-
mael des moltz nae advenant en grootheit der maten mogen stellen.
Ende om te vermijden alle bedroch, dat op den platten Lande daer in sal mogen
geschieden, en dat ter de sake gemeen is, daer in voe niemant geseheert werde, sal
men in de poorten de oplage des biers, dat op den platten Lande gebruicht sal
werden mogen ontfangen. Eindelijck moest als dan tot brouwen op den platten Lande
afgestelt worden, so om tot voorst bedroch te vermijden, als voe om de weeringe den steden
dier men accijs mocht geven niet ad te factiren, gelijck men bevind dat hier bevoren
bij steden beliefelijck numerien plaetsche Landen van Gelder is geschiet.
In allen geval als d'eene provincie beter gelegenheit heeft, dat sulcker meer als
in d'ander provincie van 't gnaal middel sal cunnen opgebracht cunnen worden, ende
sonderlinge in Hollandt, moest men al 't selve in eenen bijdel C te rijnge gestelt
alsulcken verding als de selve provincien gemaeckt hadden) cunnen laten, en alsoo
de gemeine lasten daer met te dragen.
Ende sold men (dat voor al noodlijck) getreuwe ontfangers en officiaeders in ie-
der quartier stellen moeste, daer met sonder simulatie de penninge naergetrachtet,
en soo wel van den cunt als van den andere opgebracht worden, sonder iemans
bij were Bannerheren, Ridderschap, Adel of onadel daer in te schouwen.
En soo daer met de Bannerheren en publicke personen sonderlinge die op de grenze ge-
seten, de gnaal soo wel als anderen mijschelen mogen, noodlijck wort ~~bijsonder~~ bijson-
dere ordinan te helpen bedencken, sullen de voorst de ser steden Gesanten daer op en op
alle metten Gesanten der anderen steden gelijck hun goetduncken sal mogen cumuniceren
en voorstanden, en mede also verscheiden voorhavige bijsteden op haer eigen
oeren sittende, en anders die al 't gene dat hun tot onderhoult noodlijck wert, bij sich
selfs hebben, en also weinich oft voor al niet in de gnaale middelen dragen sullen,
te bedencken, welcker gestalt tot onderhoudinge van gelijckheit met den selven ne-
vens den wijtheinsche geerfden in contributie sal cunnen crijgen.
Soo de sake der maten aengelijcken wordt, dat deze Landschap eene eigentlijcke so-
me om tot were der vaart, vierdeel jaers oft dragelijcken bij 't eene ofte an-
der middel op te brengen nae sich nemen sullen, sal noodlijck zijn te allegeren en alle
waren die uijt den andere provincien hier gebracht worden, daer van de gnaale
middelen gedrangen en mijscheiden moeten worden, ten einde dat men daer nae de
eigentlijcke summe moderiseren en te matigen aenslae.
Dat voor allen verdacht sal moeten worden soo den Staten Gnaal eenich cijnst
van contributie in voorgeworten oft anderen gestalt (als verdringen sal cunnen
worden) geschiede, dat si hen weder versoecken de Landschap te nemen in eere
protectie, schutt en scherm te leiden nae allen oeren uijtersten vermogen
d'zij in onset van belegerde steden, oft anderlinge, gelijck tot defentie der
Landschap in 't gnaal en jeder in 't particulier behoort en noodlijck zijn
sal, geen aenleiden nemende gelijck tot noch toe geschiet, oft veilicht de-
se Landschaps contributie niet soo excessive groot en were, oft veel
uijt en brachte, in aenschouwe dat si in de andere provincie van de
geweerten gestalt der gnaale middelen dragen moet.
De voorst Gesanten sullen mede allegeren, dat de nieuwe inwilligingen geen loop te
nemen behoort sonder voor al en eerst ingeweerdert en geexecuteert te zijn de
Ruijter penninge en 200000. en daer van de Ruijteren de geheurlijcke betalinge
die op mijnaften aengehalt is, geschiet, en daer van rekeninge en religie ge-
daen te zijn, en voorst allenthalven aengeven, melden en voorwerden al 't gene
dat ter L. en Er. achten sullen ter saken te dienen, om de selve ten meerdern
welvaert, eenicheit, en voordeel der gemeiner Landschap te dirigeren, en
helpen richten.
Insonderheit mede gelangende de sake en garnisoen liggende binnen Deventer en

te ontfangen wat om opt dan plat
in eerst voor te nemen zijn, da
ten met garnisoen derent h
tot men in plaetse van daer me
in legen mochte, waer met men
verseken sal cunnen zijn.
Ter eenige gelegenheit bevonden
tot opstandt ofter ongebeurlij
oorsaet, die daer uijt te volgen
dienst te dulden.
Soo oft 't goet dunckt, sullen m
men Gewelt sterckte heeft, om goe
sal mogen crijgen.
Ende metten Gesanten der Stadt
gevoert heeft, deze Stadt ter ha
crijgen, en aen te houden, dat
uijtvoerlijcke dan afscheidt d
te doen.
Sullen voor L. ooc vermelden
apprehenderen der burgers
mochte te vernemen.
Ter L. sullen ooc met de and
onderhoudinge goede correspo
't Sterkentenhoff, Grave, en an
d'eene Stadt tot de andere
overende der selver Stadt secre
Den 16. Februarii 1576.
Geloofe, wijse, en voorsichtige
jongsten afgegangen Vrijmar
komen niet eintlijcken gera
beramen seheren Lantdach
worden, cunnen wij d'Er
gel geldes niet hebben m
verordenten der stadt en
der gemeiner Landtschap
zijn wij willich de achter
posetie op de personen na
dat een jeder alhier bij o
jaren in geen vergeet g
swaert geworden, verhoe
delen sullen ingewilligt
sal behoort aengenomen e
Gesalt is, dat wij noch
mogen brengen onse gebo
Ende soo volgens bij den Er
ren, tuaren, en coopman e
varende, en uijt den La
te stellen. Ende dan dur
maten vele weegens en
Wal en Colen oeren p
jeder seker licenten gnoe
Dat inseliclijcken eendracht
worden van de afstelling

Gel. Arch., Hs. 54 A

te raetsfraeyen wat om op den platten lande van allen overvaal te bevrijd̄ daer
in sullt voor te nemen zij, daer nu vellichtt voorgeslagen worde om den ste-
den met garnisoen derent halven te besetten, erachten oer Ex. gerechtlicht
dat men in plaetse van daer met de steden te besweer̄, 't selve erschevite in schā-
sen legge̅ mochte, waer met men in tijt van noot om se in steden te legge̅ genoch
versien sol conn̄ zijn.
Soo eenige gelegenheit bevonden worde, sullen de Veluwsche schatsetters als noch
tot afstandt oever ongebeurlicker schattinge vermanen, ende voorholde den
onraet, die daer uit te volgen geschapen is, soo men 't selve niet langer ge-
dencht te dulden.
Soo oer L. goet dunckt sullen mogen vermanen van 't geschuit, dat dese stadt bin-
nen Swoll staende heeft, om goet raet te vernem̄, wae men 't selve sal mogen erlangen.
Oock metten Gesanten der stadt Venlo te spreken, betreffende id gelover dat m̄
begeert heeft dese stadt der handt te copen, om 't selve metten allerersten hierte
erlangen, en aen te houden, dat aen de Gedeputierden te Venlo geschreven worde, om
achtervolgende den afscheidt der Landschap in den steden provisie van hispoeder
te doen.
Sullen oer L. ooc vermeldeng van de gelegenheit des aengeholdenen geldes, sampt
approchenderen der borgers vreiwen, en wat men daer in gerechtlicht voornem̄
mochte te vernemen.
Oer L. sullen ooc met de andere steden gelaerte communicere̅ ofte niet raetsam tot
onderhoudinge goede correspondentie dat niet alleen bij den selven steden van
's Hertogenbosch, Grave, en anderen een goert opgesat worde, om inder uit van
d'eene stadt tot de andere alle tijdinge over te drage̅. Gegeven te Zutphen,
onderstondt der selver stadt secret seghel dat beneden op spatien dese gedruckt is.
Den 16. Februarii 1570.

1570.

Erbare, wise, en voorsichtige, bijsonders gonstige goede freunde, alsoo op den
jongsten afgegangen Nimegesche Lantdach op het puinct van geldt te be-
komen niet eintlicken geresolveert, en ter oorsaken om middelen van dese te
beramen scheren Lantdach binnen Arnhem als hijdiges aengesteept ge-
worden, connen wij u Ers. niet verhalen, dat wij uit gebreck en man-
gel geldes niet hebben mogen compareren. Dan wes bij den Gesanten en
Verordenten der stadt en Cleine steden tot dienst Co: ptall en welvaert
der gemeiner Lantschap ingewilligt en veraccordiert sal moge̅ worden
zijn wij willich te achtervolgen en nae te comen. Dan aengaende de im-
positie op de personen nae qualiteit van sijn huis en rijedom, beduncket ons
dat een jeder alhier bij ons nae qualiteit van den vergangen en ijtzigen
jaren in geen vergeet gestelt, sunder hoege genoch aengeslage en be-
swaert geworden, verhopende, dat wanneer de voorgedragene gratie mide-
delen sullen ingewilligt worden, dat alsdan de capitale impositie niet
sal behoore̅ aengenomen en gestadet te worden. Want bij ons beider de
gesaelt is, dat wij noch niet en weten met wat middelen wij tijdt op
mogen brenge̅ onse gebeurende rendeel van de ingewilligde 200000 gld̄n
Ende so volgens bij den Ex. van Nimegen raetsam bevonden op alle goede-
ren, tonnen, en coopmanschappe op en af benevens floere en steden tollen
varende, en uijt den Lande gebracht en gevoert worden, licenten op
te stellen. Ende dan durch Doetinchem op de frontiere liggende, etliker
maten vele waegene en carren met schelwisch en diergelijke waer op
Wesel en Cöln oeren gias nemen, dunckt ons niet onraetsam dat op
ieder seker licenten gemachten geordenneert worden.
Dat inselgeliken eendrachtelicken mochte afgeraedt, geresolveert, en besloten
worden van de afstellinge der brouwerijen op den platten lande. Dan